



Vereniging van Nederlandse gemeenten  
Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu

**Datum** : Woensdag 30 oktober 2019  
**Ons Kenmerk** :  
**Onderwerp** : Stikstof

Geachte heer/mevrouw,

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State besloten dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis mag dienen voor besluiten die verband houden met de Wet natuurbescherming. Hierop heeft het kabinet het Adviescollege stikstof, onder leiding van de heer Johan Remkes, gevraagd binnen twee maanden met een korte termijn advies te komen en voor de zomer 2020 met een vernieuwde aanpak voor de stikstofproblematiek. Onlangs heeft de commissie Remkes haar korte termijn advies uitgebracht. Op 4 oktober 2019 heeft het Kabinet hierop een reactie gegeven.

De commissie Remkes concludeert dat op korte termijn gestreefd moet worden naar emissie reductie en natuurherstel maar ook gezocht moet worden naar maatregelen in de veehouderij, mobiliteit, industrie en bouwsector. Verder moet kritisch gekeken worden naar de benutting van de vrijgekomen ruimte en naar de mogelijkheden van salderen en de toepassing van de ADC-toets. Het adviescollege ziet hierin een belangrijke rol voor Rijk, provincies en in wat mindere mate voor gemeenten, waterschappen en waterbedrijven weggelegd.

In reactie op dit advies heeft het kabinet te kennen gegeven dat zij maatregelen nemen om de uitstoot en neerslag van stikstof te verminderen, de natuur te herstellen en de vergunningverlening verder op gang te brengen. Daarbij overweegt het kabinet een gebiedsgerichte aanpak door invoering van een warme sanering, het investeren in direct natuurherstel en het stimuleren van kringlooplandbouw. Het kabinet verkent daarnaast of voor het einde van dit jaar een drempelwaarde kan worden ingevoerd en ook salderen behoort naar verwachting binnenkort weer tot de mogelijkheden. Daarnaast wordt ook gekeken naar mobiliteit en gebouwde omgeving.

Wat opvalt in het interbestuurlijk programma is dat er maar een kleine rol voor gemeenten bedacht lijkt. Vooral bij de gebiedsgerichte aanpak wordt de VNG genoemd, maar bij de overige maatregelen zijn het Rijk en de provincies veelal in de lead. Het zijn echter wel zaken die gemeenten direct raken dus nauwe betrokkenheid van de gemeenten is wel van belang!

Aandachtspunten vanuit de P10 t.a.v. stikstofproblematiek



De P10 gemeenten zijn plattelandsgemeenten die zich kenmerken door een groot grondoppervlak en het ontbreken van een stedelijke kern. Het platteland biedt rust, ruimte en groen en ruimte-extensieve bedrijvigheid. Door de grotere afstanden is bereikbaarheid belangrijker dan nabijheid van voorzieningen. Leefbaarheid is een belangrijk thema voor de P10 gemeenten.

De plattelandsgemeenten van de P10 hebben tevens vaak de N2000-gebieden in of nabij haar grondgebied, als ook een groot deel van de landbouw en vele andere economische activiteiten. De zoektocht naar een balans tussen de verschillende belangen gaat in de P10 gemeenten dan ook al decennia terug. Uitgangspunt hierbij is dat de leefbaarheid, het toekomstperspectief en de kwaliteit van de leefomgeving gediend dienen te worden.

De VNG heeft diverse punten reeds onder de aandacht gebracht, zoals het intern salderen, de gebiedsgerichte aanpak, de noodzaak voor een drempelwaarde en de zorgen over de financiële middelen, die schuiven van onder andere de woonopgave naar de stikstofopgave. De P10 neemt deel in het bestuurlijk overleg tussen de vertegenwoordigers van de provinciale VNG afdelingen en de beleidsmedewerkers van de VNG.

De P10 vraagt aanvullend aandacht voor de volgende punten in de huidige stikstofdiscussie:

\* Voldoende zeggenschap voor gemeenten bij gebiedsgerichte aanpak, zodat dit geen top-down benadering wordt. Vanuit lokale kennis kunnen gemeenten een goede inschatting maken van de mogelijkheden van een specifiek gebied rondom Natura 2000. Ook kunnen we het effect van verschillende maatregelen op het geheel als gebied inschatten, waaronder aspecten met betrekking tot de leefbaarheid.

Advies: Richt een gebiedsproces is, waarin gemeenten volwaardig participeren en zorg voor democratische legitimiteit op een zo laag mogelijk niveau, bijvoorbeeld in Raden en Staten.

\* Solidariteit tussen gebieden en sectoren is noodzakelijk. Op de korte termijn is vooral stikstofruimte bij de landbouw gezocht. We hebben hier echter te maken met een gezamenlijk probleem voor alle sectoren (wonen, werken, leren, reizen en recreëren). Zou bijvoorbeeld in plaats van plaatselijke snelheidsverlagingen in het buitengebied, juist een nationale snelheidsverlaging op korte termijn een oplossing bieden? De grootste uitstoters van stikstof in de industrie kunnen ook bijdragen. Solidariteit en proportionaliteit zijn voorwaarden voor een gedragen aanpak.

Advies: Zorg ervoor dat maatregelen in iedere sector proportioneel genomen worden, waarbij alle sectoren en alle gebieden (stad en platteland) bijdragen aan de oplossingen.

\* In de toekomst van Nederland speelt landbouw een cruciale rol voor onze voedselvoorziening, landschapsbeheer en de leefbaarheid op het platteland. De beweging naar een circulaire landbouw met gesloten lokale kringlopen is cruciaal. Deze beweging is langzaam ingezet, maar onduidelijkheid



over regels en financiering staan een versnelling in de weg. Hier moet versnelling aan gegeven worden om de landbouw een toekomstperspectief te geven en om haar potentie te benutten.

Advies: Benadruk dat landbouw toekomst heeft in Nederland en geef prioriteit aan de beweging van de huidige landbouw naar circulaire landbouw. Dit dient ondersteund te worden met financiering, begeleiding en aangepaste regelgeving, te beginnen bij proeftuinen.

\* Een warme saneringsregeling heeft niet onze voorkeur. Indien blijkt dat dit onafwendbaar is achten wij het cruciaal dat bij de invoering aandacht besteed wordt aan zowel de emotionele als de financiële gevolgen van deze maatregel. De agrarische sector is de afgelopen jaren geconfronteerd met verschillende ontwikkelingen die hun weerslag hebben gehad op de bedrijfsvoering maar ook op de financiële kant daarvan. In geval van een saneringsregeling dient aandacht besteed te worden aan een doelmatige afwikkeling daarvan.

Advies: Borg dat er voldoende middelen ter beschikking staan voor de financiële en emotionele gevolgen van sanering. Maak duidelijke afspraken over de verantwoordelijkheid.

Tot slot zullen wij deze aandachtspunten en adviezen waar mogelijk in brengen bij de relevante partners, zoals het Rijk, het IPO en de VNG, als ook via eigen communicatiekanalen te communiceren.

Met vriendelijke groet, namens de P10,

Paul Hofman  
Wethouder Bronckhorst

**P10 gemeenten** | Berkelland, Schouwen-Duiveland, Opsterland, Westerveld, Borger-Odroom, Hof van Twente, Hollands-Kroon, Ooststellingwerf, Peel en Maas, Sluis, Hulst, Aa en Hunze, Bronckhorst, Medemblik, Goeree Overflakke, Midden-Drenthe, De Fryske Marren, Het Hogeland, Twenterand en Horst aan de Maas.